

СУЧАСНИЙ СТАН НЕДЕРЖАВНОГО ПЕНСІЙНОГО СТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ

Недержавне пенсійне страхування повинне забезпечити населення доходами у майбутньому, після настання пенсійного віку, шляхом накопичення та примноження коштів протягом тривалого періоду часу. Оскільки кошти залучаються на довгостроковий період, то недержавний пенсійний фонд має можливість для примноження коштів вкладників, а також отримання прибутку шляхом здійснення довгострокових інвестицій в економіку. З боку ж держави повинна бути створена ефективна нормативно-правова база для регулювання діяльності недержавних пенсійних фондів, сприяння їх розвитку та контролю за диверсифікацією активів для запобігання надто великої ризиковості операцій, яка призводить до втрати пенсійних заощаджень.

На даний час у нашій країні є досить актуальним питання щодо розвитку недержавного пенсійного страхування, в першу чергу це пов'язано із зростанням показника старіння населення, що спричинює проблеми із пошуком коштів на виплату державних пенсій. По-друге, розвиток НПФ сприятиме широкій інвестиційній діяльності. Питання функціонування НПФ та їх подальший розвиток розглядають такі вчені, як: С. Фішер, М. Вінер, Д. Сандлер, Г. МакТаггарт, О. Мельник, Е. Лібанова, Г. Яцуба, А. Федоренко, Л. Мамотюк, А. Бахмач, Т. Сальникова, О. Гладчук та ін. [1]. У своїх працях науковці приділяють увагу здебільшого практичним напрямкам функціонування НПФ, організації їх діяльності, розглядають питання державного нагляду і проблеми, які виникають при проведенні інвестиційної діяльності [2].

На сьогоднішній день система недержавного пенсійного забезпечення України перебуває у стані стагнації, темп приросту укладених пенсійних контрактів за 2010 рік порівняно з 2009 склав 11,5%, проте у грошовому виразі темп приросту суми пенсійних внесків становить 22,6% у 2010 р. напроти 29,5% – у 2009 році [5].

Під впливом фінансово-економічної кризи обсяги надання основних видів послуг та виробництва найбільш поширених видів промислової продукції значно зменшились, що призвело до погіршення умов інвестиційної діяльності недержавних пенсійних фондів і, як наслідок,

спричинило зниження рівня дохідності пенсійних активів. На даному етапі назрілою проблемою є те, що дохідність пенсійних активів інколи є нижча від рівня інфляції.

Низьке зростання інвестиційного доходу спричинене залученням невеликої кількості внесків, що, в свою чергу, унеможливує достатню диверсифікацію пенсійних активів у дохідні фінансові інструменти [5].

Важливою причиною низького зростання розвитку системи недержавного пенсійного забезпечення є малий рівень обізнаності населення про діяльність НПФ та недовіра до такого методу заощадження коштів. Відповідно до даних соціального дослідження "Пенсійна реформа в Україні: дослідження суспільної думки 2010" про можливість участі у недержавному пенсійному забезпеченні, за допомогою якого можна вигідно заощадити та інвестувати свої кошти, знають лише 20% респондентів, з яких лише 2% вважають його привабливим, а планують використати таку можливість лише 1% опитаних. Лише 25 респондентів із 2000 опитаних вважають, що вкладати кошти у НПФ безпечно [7].

Має місце проблема професійної етики – дотримання міжнародних норм і правил ведення справ, їх обліку і звітності.

На мою думку, в першу чергу, держава повинна бути зацікавлена в розвитку недержавного пенсійного страхування, оскільки враховуючи демографічну ситуацію в Україні, виникають проблеми із акумулюванням коштів у пенсійному фонді України, дефіцит якого покривається за рахунок державного бюджету.

На думку О.Залетова, прийняття Верховною Радою України максимального розміру державної пенсії, що становить не більше десяти прожиткових мінімумів, яка з 1 жовтня складає 7840 грн. [4], буде сприяти розвитку недержавного пенсійного страхування. Це змусить громадян України більш активно вкладати кошти у різні фінансові інструменти задля заощадження грошей на старість, оскільки сьогодні довіра населення до банків та страхових компаній трохи підвищується [6].

Потрібно провести широку роз'яснювально-просвітницьку діяльність для населення: започаткувати інформування як фізичних, так і юридичних осіб за допомогою засобів масової інформації про всі перспективи пенсійної реформи, в основному, про недержавне пенсійне страхування. Потрібно підкреслити переваги для фізичних осіб, які полягають у можливості отримувати додаткову пенсійну виплату через інститут НПФ, можливість самостійно обирати схему пенсійного накопичення. Для юридичних осіб основною перевагою участі у НПФ є можливість залучати до роботи висококваліфікованих працівників і утримувати їх саме в своїй організації.

Можна провести мотиваційну політику з боку держави для залучення нових юридичних осіб до додаткового пенсійного забезпечення, наприклад: проводити кредитування таких юридичних осіб у державних банках за нижчими відсотковими ставками [7].

Розвиток недержавного пенсійного страхування в Україні сприятиме великій акумуляції вільних грошових коштів, що в свою чергу призведе до проведення інвестиційної діяльності, розвитку національного фінансового ринку, розвитку економіки України вцілому.

1. Бахмач А. *Недержавні пенсійні фонди: статистика, перспективи* // Вісник Пенсійного фонду України. – 2008. – №9. – с. 50. 2. Змієнко М.О. *Сутність недержавних пенсійних фондів як інституційних інвесторів / Проблеми підвищення ефективності інфраструктури* // Збірник наукових праць: Випуск 30. – Київ: НАУ, 2011. – 260 с. 3. Мельник Т.Г. *Сучасний стан та тенденції розвитку недержавного пенсійного забезпечення в Україні* // Збірник наукових праць Національного університету Державної податкової служби України №1, 2010. – 260с. 4. ЗУ «Про заходи щодо законодавчого забезпечення реформування пенсійної системи» від 08.07.2011 № 3668-VI. 5. Державна комісія з регулювання ринків фінансових послуг України. <http://www.dfp.gov.ua>. 6. Ліга страхових організацій України. <http://uainsur.com>; 7. Національний інститут стратегічних досліджень при Президентові України <http://www.niss.gov.ua>

У.В. Соболик

студ. групи ЕФІМ-13

Науковий керівник – к. е. н., доц. каф. фінансів Шкварчук Л.О.

РЕГУЛЮВАННЯ ТА НАГЛЯД ЗА ФІНАНСОВИМИ СЕКТОРАМИ У КРАЇНАХ ЄС, ПЕРСПЕКТИВИ ДЛЯ УКРАЇНИ

У сучасних умовах розвитку світової економіки, враховуючи кризові тенденції на світових фінансових ринках, основним завданням є забезпечення та підтримка стабільного розвитку економіки, зокрема її найважливішої ланки – банківського сектора. У багатьох країнах світу продовжується пошук нових шляхів підвищення ефективності організації діяльності на фінансовому ринку шляхом вдосконалення систем